

Hostiteľka Bloomberg Technology

Emily Changová

BROTOPRIA

Vníknutie do chlapčenského klubu Silicon Valley

BROTOPIA

BROTOPIA

VNIKNUTIE DO CHLAPČENSKÉHO KLUBU
SILICON VALLEY

EMILY CHANGOVÁ

Citadella

Brotopia
Emily Chang

Copyright © Emily Chang, 2018
Portfolio, an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC
All rights reserved.

Prvé vydanie.

Všetky práva vyhradené. Táto publikácia ani žiadna jej časť nesmie byť kopírovaná, rozmnožovaná ani inak šírená bez písomného súhlasu vlastníka autorských práv.

Slovak edition © Citadella, 2018
Translation © Ján Dulla, 2018
Jazyková redaktorka: Janka Oršulová
Grafická úprava: Mgr. art. Ján Hanušovský

Vydalo vydavateľstvo Citadella v roku 2018

ISBN 978-80-8182-121-9

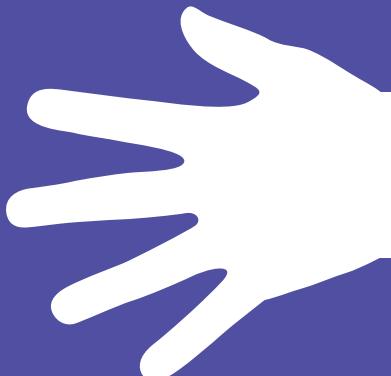
Venované mojim trom synom,
ktorých obohatí život v komplexnej budúcnosti

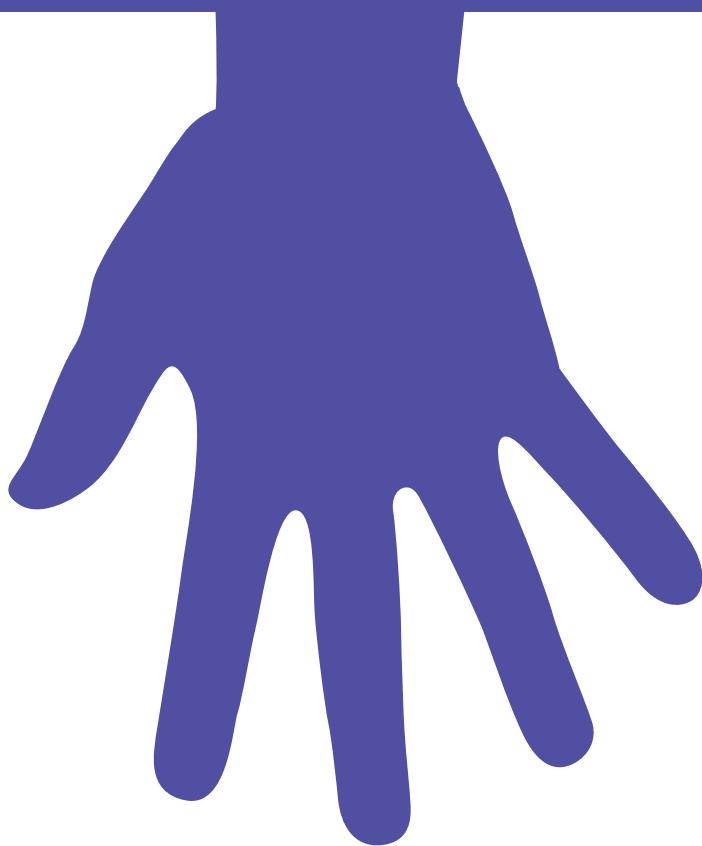
OBSAH

ÚVOD	9
NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE	
1. KAPITOLA OD ČUDÁKA K BRATSTVU: AKO TECHNOLÓGIE OBIŠLI ŽENY	27
2. KAPITOLA PAYPALOVÁ MAFIA A MÝTUS MERITOKRACIE	59
3. KAPITOLA GOOGLE: KEĎ DOBRÉ ÚMYSLY NESTAČIA	91
4. KAPITOLA BOD ZVRATU: OZÝVAJÚ SA INŽINIERKY	137
5. KAPITOLA SUPERHRDINOVIA A SUPERHLUPÁCI: ROLA RIZIKOVÝCH KAPITALISTOV	173

6. KAPITOLA	225
SEX A VALLEY: MUŽI SA HRAJÚ, ŽENY PLATIA	
7. KAPITOLA	261
JEDEN ZÁSEK VŠETKÝM NEVYHOVUJE: AKO TECHNOLÓGIE ROZKLADAJÚ RODINU	
8. KAPITOLA	285
ÚTEK Z TROLLTOPIE: BOJ ŽIEN ZA ZÁCHRANU INTERNETU	
9. KAPITOLA	315
DRUHÁ ŠANCA SILICON VALLEY	
POĎAKOVANIA	341
ODKAZY	349

ÚVOD

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

LENA SÖDERBERGOVÁ ZAČÍNALA¹ len ako ďalšia stredová dvojstrana časopisu *Playboy*. Dvadsaťjedenročná švédska modelka pre časopis povedala, že odišla z rodného Štokholmu do Chicaga, lebo ju zlákala „americká horúčka“.² V novembri 1972 jej *Playboy* prinavrátil nadšenie, keď na svojej stredovej dvojstránke uviedol jej fotografiu pod menom Lenna Sjööblomová. Keby Söderbergová nasledovala dráhu svojich predchodkýň, jej fotografia by bola chvíľu slávna a potom by bola odsúdená na to, aby na ňu sadal prach pod posteľami dospievajúcich chlapcov. Jedna konkrétna fotografia Leny Söderbergovej však neupadne do zabudnutia. Naopak, jej tvár sa stane rovnako známou a rozpoznateľnou ako tvár Mony Lisy – nie iba pre Američanov, ale pre všetkých, čo budú počas nasledujúceho pol storočia študovať vedu o počítačoch.

V technických kruhoch sa niektorí o Lene zmieňujú ako o prvej dáme internetu. Iní ju však nazývajú prvotným hriechom priemyslu,

prvým krokom Silicon Valley k vylúčeniu žien. Oba pohľady vyplývajú z udalosti, ku ktorej došlo v roku 1973 v počítačovom laboratóriu Juho-kalifornskej univerzity, v ktorom sa tím bádateľov, vedený Williamom Prattom, PhD, pokúšal zmeniť fyzické fotografie na digitálne byty. Ich práca vydláždi cestu k vývoju JPEG, kompresnému programu, ktorý umožňuje efektívny prenos veľkých obrazových súborov medzi zariadeniami. JPEG však bola ešte len hudbou ďalekej budúcnosti. V roku 1973 potrebovali bádatelia otestovať svoje algoritmy na vhodných fotografiách – obrázkoch plných detailov a štruktúr. A hľadanie ideálnej pokusnej fotografie ich priviedlo k Lene.

Rola dr. Williama Pratta pri výbere Leninej fotografie bola až do teraz úplne neznáma. Ja som Pratta vypátrala vďaka tomu, že nechal správu na starej nástenke odkazov. Po odchode z Juhokalifornskej univerzity sa zamestnal v spoločnosti Sun Microsystems a pracoval zadarmo v Stanfordovej nemocnici, kde vyhľadával skeny z magnetickej rezonancie a CT.

V telefonickom rozhovore mi Pratt vysvetlil, že so svojím tímom práve dostali veľký grant od ARPA (dnes známej ako DARPA),³ agenty Ministerstva obrany, ktorý mal položiť základy vynájdenia interetu. Postgraduálni študenti dávali dokopy fotografie, ktoré by boli dobrými pokusnými objektmi pre ich algoritmy. Zhodou okolností nejaký študent krátko predtým priniesol novembrové číslo časopisu *Playboy*. „Podľa mňa sa ten časopis všetkým páčil, a tak tam skrátka bol,“ poviedal mi Pratt. Ked' som sa ho spýtala, či on alebo jeho postgraduálni študenti nemali obavy, že by ich výskum mohol niekoho urazit', odpovedal, že na tú tému jednoducho neprišla reč.

Prattov tím listoval v časopise, hľadajúc použiteľné zábery. Spomína si, ako povedal: „Tu sú nejaké pekné fotografie,“ a postgraduálni študenti vybrali tú, ktorá bola v strede časopisu. Dvojstranový záber

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

nahej Leny v čižmách s boa okolo krku a v mäkkom klobúku s perom ukazuje jej holý chrbát, zadok a jeden odhalený prsník. Keďže však skenery z obdobia sedemdesiatych rokov minulého storočia, s ktorými experimentovali, boli oveľa menšie ako súčasné modely, zvolenú fotografiu zostrihali na pomerne cudný štvorček, na ktorom sa Lena zvodne obzerá ponad holé plece.

Pratt mi povedal, že Lenina fotografia bola z technického hľadiska ideálna, lebo všetky tie farby a látky z nej robili náročný proces. „Na hlave má klobúk s veľkým perom a množstvom veľmi drobných detailov, ktoré sa ľažko kódujú,“ povedal.

V priebehu nasledujúcich niekoľkých rokov vytvoril Prattov tím celú knižnicu digitálnych obrázkov, ktoré neboli z *Playboya*. Do pôvodného súboru údajov⁴ patrili fotografie výrazne sfarbeného mandrilu pestrotváreho, palety paprík a niekoľko fotografií iných úplne oblečených žien s prostým názvom „Dievča“. V tej dobe boli skenery pomerne vzácene, preto časť svojej knižnice sprístupnili aj iným vedcom v oblasti zobrazovania, aby mohli testovať svoje algoritmy. „Jedna z vecí, ktorú potrebujete, je možnosť porovnať svoju prácu s prácou ostatných v odbore,“ povedal Pratt. „A aby to bolo možné, musíte vychádzať z rovnakého originálu. Každý z nás sa usiloval kódovať algoritmy lepšie než naši susedia.“

Všetky tieto fotografie, vrátane tej Leninej, sa dajú stále bezplatne stiahnuť na webovej stránke Juhokalifornskej univerzity. Tá Lenina však bola po desaťročia najpopulárnejšia. Záber, na ktorom bola, sa objavil v nespočetnom množstve projektov, diapositívových prezentácií, časopisov, kníh a materiálov z konferencií. Slúžila ako pokusný objekt⁵ pre nespočetné množstvá editačných techník, vrátane tých na úpravu farby a samočinného zaostrovania. Každý mesiac vychádza nový výskum,⁶ v ktorom sa nachádza jej fotografia.

BROTOPIA

Časopis *Playboy*,⁷ notoricky známy svojou citlivosťou na porušovanie autorských práv, sa rozhodol dovoliť rozvíjajúcemu sa priemyslu spracovania obrazu, aby si z Leny spravil svoju ikonou. Vedúci pracovníci spoločnosti vnímali všadeprítomnú fotografiu skôr ako bezplatnú reklamu, než predzvest' internetového priemyslu sexu, ktorý do veľkej miery zničí podnikanie v oblasti „mäkkej“ pornografie. V článku z roku 2013 *Playboy*⁸ zdôraznil tvrdenie istého bulletinu z brandže, že pre začínajúcich počítačových vedcov bola Lena tým, čo Rita Hayworthová pre vojakov 2. svetovej vojny: najkrajšie dievča z plagátu svojej doby.

Tvár a holé plece tejto ženy slúžili päťdesiat rokov ako porovnávacia základňa pre kvalitu spracovania obrazu, počnúc tímami, ktoré pracovali na fotoaparáte iPhone od Apple až po Google Images. Vývojári vtipkujú,⁹ že keď chcete, aby váš algoritmus dobre fungoval, lepšie funguje na Lene. Niektorí poznajú jej fotku natoľko dôverne, že dokážu jediným pohľadom ľahko zhodnotiť každý algoritmus, ktorý na nej beží.

STRETNUTIE S LENOU

Deanna Needellová si spomína na chvíľu, keď prvý raz uvidela Lenu v učebnici počas jednej hodiny náuky o počítačoch na Nevadskej univerzite v Rene. „Niektorí chlapci sa chichotali a ja si spomínam, ako som si pomyslela: ‚Na čom sa to chichocú?‘ A oni si pozerali jej fotografiu,“ spomína Needellová. Krátko nato sa dozvedela, že tá usmievajúca sa žena je v skutočnosti úplne nahá. „Prinútilo ma to uvedomiť si ‚Och, som tu jediná žena. Som iná.‘ Z príslušnosti k pohlaviu sa stal problém tam, kde predtým žiadny neboli.“ Ďalšia technička mi povedala, že ako mladá študentka počítačov si myslela, že Lena je len pekná tvár, až kým neuvidela celý plagát vylepený na dverách spolužiakovej izby v internáte.

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

Needellová, ktorá neskôr pri ukončení štúdia predniesla za svoj ročník rozlúčkovú reč a stala sa profesorkou matematiky na Kalifornskej univerzite v Los Angeles, je pevne presvedčená, že Lenina fotografia je jeden z dôvodov, prečo sú ženy v počítačových technológiách opomínané. V roku 2013 zaujala postoj, ktorý sa vyvinul do akejsi kampane, aby sa odvetvie definitívne zbavilo tohto záberu. Needellovej vtipný začiatok bol takýto: v inak serióznej štúdii o nejakej konkrétnej technike spracovania obrazu testovali so svojou spoluautorkou fotografiu talianskeho mužského modelu Fabia. „Kontaktovali sme Fabiovho agenta... a Fabia to očividne nadchlo,“ spomína Needellová. Vybrala záber, ktorý oplýval, podobne ako Lenin, množstvom detailov a štruktúr, počnúc Fabiovými dlhými svetlými vlasmi až po tehly v pozadí. Štúdia¹⁰ vyšla v časopise *SIAM Journal on Imaging Sciences*. Ked' mužom neprekážalo vystavovať ženy z odboru porovnávaniu s prehnané idealizovanými zábermi žien, ona jednoducho urobila to isté, len v opačnom garde.

Needellová však nezostala len pri tom. Vždy, keď hovorila o svojej práci, zaradila do premietanej prezentácie aj Fabiovu fotografiu, čo u obecenstva zvyčajne vyvolávalo ľahké pochechtávanie. Začali jej posielat' e-maily aj ďalšie výskumníčky, aby sa opýtali, či fotografiu môžu použiť aj ony. Needellová im súhlas, s Fabovým dovolením, dala. „Rozhodne to spôsobilo, že o tom ľudia začali hovoriť,“ vraví Needellová. „Rozbehla sa konverzácia, ktorá tu predtým nebola.“

Needellová si je istá, že mnohé ženy v odbore reagovali na Lenin záber rovnako ako ona. „Nemyslím, že som sa niekedy zhovárala so ženou, ktorá vraví ‚Ó, áno, Lenu by sme si mali nechat‘,“ povedala. „Ked' sa teraz objaví Lenina fotografia, všetky hlavy sa otáčajú mojím smerom. Nejde o niečo, kvôli čomu by som vyskakovala a jačala, len nad tým svojím spôsobom prevrátim oči.“

V polovici deväťdesiatych rokov dostával editor jedného časopisu, David Munson, veľa žiadostí, aby prestali uverejňovať Leninu fotografiu.¹¹ On radšej napísal úvodník, v ktorom nabádal vývojárov používať iné zábery. Ďalší líder odvetvia, Jeff Seideman, však agitoval za ponechanie Leny v obehu. Argumentoval, že záber, ktorý ani zdáleka nie je diskriminačný voči ženám, je pripomienkou jednej z najdôležitejších udalostí v histórii elektronického zobrazovania.¹² „Keď podobný záber používate¹³ tak dlho, nie je to už osoba; sú to len pixely,“ povedal Seideman pre *Atlantic* v roku 2016. Mimovoľne tak poukázal na problém, na ktorý sa pokúšali upozorniť Needellová a iné ženy. Dehumanizácia žien prostredníctvom digitalizovaných a presexualizovaných záberov, ktoré sa mohli rozletieť po počítačových sietiach, bola nebezpečná.

Keď som sa Pratta opýtala, prečo sa nikdy nezmieňoval o svojej role v Leninom príbehu, povedal mi, že som prvá, kto sa ho na to pýta. Nezdalo sa, že by som ho priviedla do rozpakov, keď som naňho pritlačila pre kontroverznosť, ktorá sa stále spája s vol'bou tejto pokusnej fotografie. „Vôbec som tomu [tej kontroverznosti] nevenoval pozornosť,“ povedal. „Nedávalo mi to zmysel... Keď sme to robili, nad tými vecami sme sa vôbec nezamýšľali. Bolo len prirodzené, že použijeme zábery dobrej kvality a jedny z najlepších fotografií boli v *Playboi*. Nebolo to sexistické.“

Ďalej mi povedal, že sa nikto nemohol cítiť urazený, lebo v tých časoch neboli v učebniach žiadne ženy.

Ako izolovaná udalosť nie je použitie postera z *Playboya* laboratóriom nijako zvlášť poburujúce. V zostrihanej verzii nie je žiadna nahota – len pekná tvár, holé plece a hlúpy klobúk. Prattovi študenti sa v najhoršom previnili len neznalým a detinským rozhodnutím. Lenže po viac ako štyroch desaťročiach od tejto úvodnej vol'by sa hojné využívanie Leninej fotografie dalo vnímať ako predzvest správania v rámci celého

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

odvetvia počítačových technológií, ktoré už ani zdáleka nie je také nevinné. Dnes sú ženy v Silicon Valley občanmi druhej kategórie a väčšina mužov je k tomu slepá. Tragédiou je, že to tak byť nemuselo. Vyklúčeniu žien z tohto dôležitého priemyslu sa dalo vyhnúť. Odvetvie v mnohých ohľadoch sabotovalo samo seba a svoj prísun skvelého ženského talentu.

HOCI TOHO DŇA, keď bola vybraná Lenina fotografia, neboli možno v Prattovom laboratóriu žiadne ženy, mnohí si neuvedomujú, aké dôležité roly zohrali ženy v rozvíjajúcom sa priemysle počítačových technológií. V štyridsiatych rokoch 19. storočia žena a skvelá matematická Ada Lovelaceová napísala prvý program pre počítač, ktorý ešte len čakal na svoje zstrojenie. O storočie neskôr boli počas 2. svetovej vojny ženy medzi priekopníkmi, ktorí pracovali na prvých počítačových zariadeniach pre armádu. Keď znova zavrádol mier, ženy boli vytlačené na okraj. Po tomto nezdare však percento žien, ktoré získali titul v oblasti počítačovej vedy, vytrvalo stúpalо. Nejaký čas prudili ženy do tohto odvetvia¹⁴ približne rovnakou rýchlosťou ako vstupovali do iných tradičných mužských sfér, vrátane medicíny a práva.

V roku 1980 sa počty žien a mužov na univerzitách v USA vyrovnali a dnes z nich vychádza viac žien než mužov.¹⁵ Od roku 1970 vytrvalo rástol počet žien na právnických a lekárskych fakultách, až nakoniec na oboch začal končiť rovnaký počet žien ako mužov. V roku 1984, keď bol predstavený počítač Macintosh, boli ženy na technike zastúpené vo vysokej miere, získajúc takmer 40 percent titulov z počítačovej vedy. Nanešťastie práve vtedy sa progres žien v oblasti technológií náhle spomalil.

V tom čase ženy masovo nastupovali do práce a rastúci priemysel počítačových technológií mohol z tohto prílivu inteligentných

a ambicioznych žien čerpať pri svojom rozširovaní. No práve vtedy, keď sa hlavným prúdom začali stávať počítače, začalo zastúpenie žien v odvetví prudko klesať. Dnes ženy získavajú len 22 percent vysokoškolských titulov¹⁶ z počítačovej vedy, a toto číslo zostáva nízke v podstate celé desaťročie. Priemysel počítačových technológií – ktorý sa zakorenil v srdci ľavicovo zmýšľajúceho Západného pobrežia – sa mohol stať majákom inklúzie a diverzity. Tieto slová rozhodne nie sú prehnane.

Podľa najnovších údajov ženy v USA zastávajú len štvrtinu pracovných pozícii¹⁷ v oblasti počítačov a ich programovania, čo je pokles oproti 36 percentám v roku 1991. Tieto čísla sú v skutočnosti ešte horšie vo veľkých spoločnostiach ako sú Google a Facebook. V roku 2017 pripadalo na ženy v Googli¹⁸ celkovo len 31 percent pracovných miest a iba 20 percent dôležitých technických pozícii. Vo Facebooku tvoria do 35 percent¹⁹ všetkej pracovnej sily a 19 percent technických povolaní. Vyslovene depresívne sú štatistiky²⁰ u žien s inou farbou pleti: v odvetví výpočtovej techniky čiernošky zastávajú tri percentá pracovných miest a ženy latinskoamerického pôvodu jedno percento. Navyše sa v ňom toto malé percento žien nemusí udržať; zo zamestnania v oblasti počítačových technológií²¹ a ich vývoja odchádzajú ženy dvakrát rýchlejšie než ich mužské náprotivky.

Nepomer je ešte výraznejší, keď sa zameriame na podnikateľov v oblasti technologických startupov, tvoriacich v Silicon Valley menšiu smotánku. V širšom okruhu americkej pracovnej sily²² tvoria ženy takmer polovicu zamestnancov a sú majoritnými vlastníkmi skoro 40 percent firiem.²³ V roku 2016 však firmy vedené ženami²⁴ dostali len dve percentá financovania z rizikového kapitálu. Veľká väčšina investorov z oblasti rizikového kapitálu sú muži a svoj kapitál zväčša investujú do spoločností vedených mužmi. V roku 2016 tvorili ženy len 7

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

percent²⁵ partnerov špičkových fondov rizikového kapitálu. Z takmer sedemisíc spoločností,²⁶ podporených rizikovým kapitálom, ktoré boli predmetom skúmania štúdie školy podnikania Babson College, malo len dve percentá z nich za výkonnú riaditeľku ženu. A to aj napriek výskumu,²⁷ ktorý dokazuje, že spoločnosti vedené ženami si počínajú lepšie než tie, ktoré vedú muži.

Túto knihu som napísala preto, aby som položila – a zodpovedala – niekoľko dôležitých otázok: Kde sa to pokazilo? Ako sa ženy ocitli vytlačené za postrannou čiarou? A čo by sa dalo urobiť? Chod’te do Silicon Valley na akúkoľvek konferenciu či kokteilový večierok a budeťte počuť ľudí, ktorí úprimne kladú podobné otázky. Budete tiež počuť štandardné odpovede, ktoré sa ozývajú tak často, že sa už dajú vyjadriť krycím názvom „meritokracia“, teda vláda elity. Tento výraz naznačuje nielen to, že všetci majú rovnaké šance, ale aj to, že muži si svoje význačné postavenie zaslúžia, lebo sú lepší než ženy či majú nejaký zvláštny typ inteligencie. Môžete tiež počuť, že ide o problém „nedostatku talentu“, „problém tečúceho vedra“ alebo že „ženy jednoducho nemajú rady čudákov“. Vina sa hádže na spoločnosť, školy, rodičov či samotné dievčatá a ženy. Všetky tieto nedbalé odpovede – a mýty a polopravdy, ktoré obsahujú – treba rozobrať a dôkladne preskúmať. Nie len preto, že počítačové technológie sú veľmi dôležitou časťou našej súčasnej ekonomiky, ale tiež kvôli výnimočnej role, ktorú Valley zohráva v utváraní budúcnosti ľudstva.

„Ked’ napíšete riadok kódu, môžete ovplyvniť veľa ľudí,“ povedala mi Sheryl Sandbergová, prevádzková riaditeľka spoločnosti Facebook, ked’ sme sedeli v jej zasadacom zvanej *Len dobré správy*, v ústredí tejto sociálnej siete v kalifornskom Menlo Parku. „Dôležité je, že v oblasti počítačových vied nie je dosť žien. Dôležité je, že ich nie je dosť v oblasti počítačovej techniky. Dôležité je, že nie je dosť žien v pozícii

výkonných riaditeľiek,“ povedala. „Všetci hľadajú ďalšieho Billa Gatesa, Steva Jobsa, Marka Zuckerberga. Všetko sa tu deje podľa istej šablóny a vy ani ja do nej nezapadáme.“

Neprítomnosť žien v oblasti vývoja počítačových technológií má reálne dôsledky. „Tú najlepšiu technológiu a najlepsie produkty vytvárajú ľudia, ktorí majú úplne odlišný pohľad,“ povedala mi Marissa Mayerová, niekdajšia výkonná riaditeľka firmy Yahoo. „A ja si naozaj myslím, že ženy vidia veci inak než muži.“

Smutnou pravdou je, že práve teraz dominujú hlasy mužov a výsledky vidíme. Oblúbené produkty od počiatku technologického boomu – vrátane násilných a sexistických hier, od ktorých sa stala závislá detská generácia – sa navrhujú len s malým alebo vôbec žiadnym prispeňím žien. Prvá verzia²⁸ veľmi propagovanej zdravotnej aplikácie od firmy Apple vám dokáže zistiť v krvi hladinu alkoholu, nie však menštráciu. Všetko, počnúc väčšími smartfónmi až po umelé srdcia, sa vyrába vo veľkostiach, ktoré lepšie vyhovujú anatomickým danostiam muža. Ked' ste až do roku 2016²⁹ niektorému z virtuálnych pomocníkov ako sú Siri, S Voice a Google Now povedali „Mám infarkt“, okamžite ste dostali cenné informácie, ako si máte počínať ďalej. Keby ste povedali „Znásilňujú ma“ alebo „Môj manžel ma týra“, príťažlivý (zvyčajne) ženský hlas by povedal: „Nerozumiem, čo to je.“ Technológia, ktorá zmenila fotografie ako je tá Lenina a film na ľahko streamovateľný prúd pixelov, prispela ku vzniku ešte väčšej vlny grafickej pornografie. Platformy sociálnych sietí sa stali najlepším miestom na šírenie obtľažovania po internete a kybernetickej nenávisti³⁰ – ktoré sú neproporčne zacielené na dievčatá a ženy –, čo sú dnes zrejme dva najväčšie problémy internetu. Nie iba preto, že niektorí ľudia dokážu byť vyslovene odporní, ale aj kvôli tomu, ako muži navrhli tieto systémy, umožňujúce propagáciu tejto nenávisti. Vylúčenie žien je dôležité – nie iba pre tie, ktoré hľadajú prácu, ale pre nás všetkých.

NIE IBA PEKNÁ TVÁR: PRVOTNÝ HRIECH TECHNOLÓGIE

Čo sa týka otvoreného sexizmu, sexuálneho obťažovania, či do konca sexuálnych útokov, uplynulých niekoľko rokov ponúklo ohromujúcemu prehliadku mužov zneužívajúcich svoju moc na zvádzanie žien – a žien, ktoré svoje príbehy začínajú zverejňovať. Mimo Silicon Valley zničili obvinenia zo sexuálneho zneužívania kariéry producenta Harveyho Weinsteina, komikov Billu Cosbyho a Louisa C.K., televíznych stálic Matta Lauera, Charlieho Rosea a Billu O'Reillyho a mediálneho magnáta Rogera Ailesa. Obvinenia sa nevyhli ani politikom, medzi ktorých patrili kongresman John Conyers, senátor Al Franken a kandidát do Senátu Roy Moore, ktorého obvinili z obťažovania nedospelých dievčat. Počas prezidentských volieb v roku 2016 nahrávka *Access Hollywood* odhalila Donalda Trumpa, ako sa chvastá chytaním žien „za rozkrok“.³¹ Aj keď Trump voľby vyhral, mnoho žien to, zdá sa, rozzúrilo a nabudilo. Prelomovým sa stal rok 2017, keď sa každý deň ozývali ďalšie a ďalšie ženy, upriamujúc pozornosť na veľké prešľapy mužov.

Rovnako vážne boli škandály v Silicon Valley. Desiatky žien podali žaloby kvôli nevhodným návrhom vysokopostavených mužov v odvetví počítačových technológií, a tí nakoniec museli čeliť dôsledkom svojich činov. Všetci podnikatelia z oblasti rizikového kapitálu – Justin Caldbeck, Dave McClure a Steve Jurvetson, museli pod tlakom obvinení zo sexuálnych útokov, obťažovania či cudzoložstva, odísť zo svojich fondov. Mnohé zo žalobkýň – a obetí – boli podnikateľky. Zmienila som sa o množstve rozličných žien, ktoré obvinili Shervina Pishevara – prominentného investora do technológií a významného donora Demokratickej strany – zo sexuálneho obťažovania a pokusu o znásilnenie. Po obvinení zo sexuálneho obťažovania producentky rezignoval z funkcie šef štúdia Amazon Roy Price. Najavo vyšlo aj to, že pre nevhodné správanie odišli zo spoločnosti Google aj dvaja jej vysokí funkcionári Andy Rubin a Amit Singhal. Toto všetko uviedla do pohybu mladá inžinierka